

Revista quinzenal
de Ciències, Arts y Literatura

Surtrà els dies 1 y 16 de cada mes

Administració y Redacció
Carrer de la Forsa, n.º 24

SUMARI.—La Eloqüència, per C. (Continuació).—S. Pere del Galligans.—Cástich del perjuri, per Ll. (continuació)—A calmetjeó la sala de espera, per Manel Domenech.—Llis, (poesia) per J. Costa Coll.—Notícies.—Folletí.
GRAVATS: Claustre de Snt. Pere del Galligans.—Paisatjes, J Vayreda.

LA ELOQÜENCIA

(CONTINUACIÓ)

II

En l' article anterior deixavam indicat que, pera la adquisició de la eloqüència, era necessari el talent oratori y l' estudi de sa força y efectes, ó con si diguessem de sas qualitats, y això podrà comprènders sens gran trevall, si 's posa un xich d' atenció sobre aquest punt.

En efecte: al que vulga ensemps instruir, moure y delectar, necessita un coneixement molt profund del cor humà, de son idioma y del esperit del sigle; un gust exquisit pera presentar sempre llurs ideas sots l' aspecte més agradable; un detingut estudi per disposarlas de la manera que produhesca més

GERUNDIA

forta impressió en l'ànima del oyent; una gran delicadesa pera distingir las situacions que han de tractarse ab alguna extensió, de las que, per esser sensibles, ne tenen prou ab esser manifestadas; un especial enginy per agermanar sempre la varietat ab l'ordre y la claretat.

L'home eloqüent fuig sempre del aspror del estil didàctich; no 'n te prou de que un pensament sia magnífich, profund é interessant; vol que á més sia felisment expresat. La bellesa del estil consisteix solament en la claretat y variat color de la expresió y en l'art d'exposar las ideas.

Pero hi ha gran diferencia entre un home eloqüent y un home elegant. El primer se presenta ab una elocució desperta y persuassiva, formada de expressions vivas y brillants, sens deixar d'esser exactas y naturals; el segon ab una noble y falaguera exposició del pensament, formada d'expressions triadas, fluidas y agradables. L'home eloqüent, qual fi es persuadir ab el discurs, se serveix de lo vehement y sublim, encomanantho tot á la força de las paraulas y al ordre de las ideas; l'home elegant, com que solament preté recrear, busca en primer terme la gracia de la dicció, confiantho tot á la bellesa dels termes y á la colocació de la paraula. Aixís es que la elegancia podrá formar fácils y abundosos parlayres; pero solament la eloqüencia produhirá oradors eminents.

Un escriptor pot tenir un discurs fácil, clar, pur, elegant y fins brillant, y ab tot no esser eloqüent, porque li faltará foch y força.

El discurs eloqüent es viu, animat y vehement; ço es, que mou, enlayra y domina l'ànima. Y aixís, suposant en un home que sab parlar ab nervi en la expresió, elevació de pensament y calor en elsefectes, tindrem un orador eloqüent.

L'art oratori, com diu un ilustre escriptor, consisteix, més que altra cosa, en l'estudi reflexiu dels mellors models y en un continuat exercici de compondre; exer-

cici que trau del trevall mol més fruyt que no se n'podria traure imposantse en un gran cúmol de reglas, las més d'ellas arbitrarias.

Dos cosas sembla que concorren principalment á formar un bon orador, la rahó y el sentiment. La rahó pera convéncer; el sentiment pera moure y persuadir. La eloqüencia, al cap y la fi, ve á estrevarse desobre d'aquestas dos disposicions naturals, que venen á esser com las arrels del arbre. Pero, els veritables oradors son molt poch, porque son molt clars els homes dotats d'aquella penetració, extensió y exactitut d'enteniment, necessarias per distingir lo que está enterament conforme ab la varietat y ferho evident; y á més, porque son molt raras las inteligencias delicadas que 's deixan ferir vivament dels objectes de llurs meditacions, y que pogan trasmetre al cors dels oyents els bells afectes de que están penetradas.

Del modo de veure las cosas depenja en gran part la força ó debilitat de sentir las, y per lo tant, d'expresar las. Las ideas arreplegadas ab una reflexió freda y reposada al fons del estudi, son menys vivas y fortas que las recullidas al espectacle del mon. Seria, doch, una rarsa trovar un cego de neixement posseit d'eloqüencia.

Suposat un talent al qui acompanya la llum de la experiencia y la noblesa dels sentiments, es pera l'orador cosa importantíssima l'escullir sempre temas ó assumptos dignes. Per ço alguns, si 'l tema es fluix ó indefinit, parlan molt y no diuen res; altres, si 'l tema es aixut y d'estrets límits, s'han de reventar expressant petitesas; y altres, si 'l tema es feble y frívol, se vehuen precisats á presentarlo rublert de floretas que se'ls hi marfullan per las mans. Y, per dirho ab un mot, el geni de la eloqüencia no pot avenirse sino ab objectes sublimes, ó al menys interessants, y sempre ha de mirar ab menyspreu la parla insípida y la fofa vestimenta de paraulas vuydas.

Un talent d'alta volada ne te prou ab presentar objectes grans; y per ço ve-yém 'ls sabis Descartes y Newton, que no eran oradors, son eloqüents quan parlan deDeu, del espay, del temps ó del univers.

Tot lo que eleva i' ánima ó l' enteniment es materia propia pera la eloqüencia, per el plaher que trovém en véurems grans; y per la mateixa causa, lo que 'ns humilia per rahó d' una virtud digníssimas es tambe cosa apropiada á la oratoria. Perque; ¿quina consideració pot enlayrarnos més fetnos humils, que 'l contrast de la nostra petitesa ab la immensitat del univers del cual formém insignificant molécula?

A més de tot lo apuntat, necessita la eloqüencia el socors de totas las arts y ciencias. De la lógica ne trau el método pera discórrer; de la geometria l' ordre y l' encadenament de las ideas; de la moral el coneixement, del cor y de las passions humanas; de la historia l' exemple y la autoritat dels grans homes; de la jurisprudencia l' oracle de las lleys; de la poética 'l calor de la expressió, els colors de las imatges, l' encís de la armonia.

Es, donchs, absolutament indispensable al talent oratori una qualitat, sens la qual no podria may pendre volada cap á las altas regions, sino que 's veuria obligat á caminar sempre per la terra, com un aucell á qui s' haguessen llevat las alas. Aquesta qualitat es la sabiesa.

A molts escriptors de feconda expressió els hi manca moltes vegadas aquest fons de sabiesa, sens el qual ó no 's pensa, ó 's pensa malament. N' hi ha d' altres que solament se cüydán de dir cosas bonicas, sens advertir que lo esencial pera explicarse be es dir cosas bonas; perque per esser eloqüent de veritat no n' hi ha prou de parlar com orador, es menester pensar com filssop. Més clar: l' orador no 'n traurá res de formarse sobre 'l mer gust dels grans models, si 's trova faltat de la filosofia necessaria per caminar sobre 'l ferm de la ciencia, per distinguir la

veritat de la falsificació d' ella mateixa, y per expresarla ab dignitat y acert.

Res enterboleix tant la gloria de la eloqüencia com alguns *discursos* igualment vuyts d'ideas que de rahó y justesa: els uns tèxits de paralogismes relluhents que enfaban á la multitut y fan riure als sabis; els altres plens de pensaments trivials, d' expressions vulgars y de llochs comuns ja gastats de tan servir.

Per possehir el veritable mérit de la elocució y de las ideas, es necessari juntar l' art d' escriure ab el de pensar rectament. Unió bastant rara, pero que la senyala molt be Horaci designant á la sabiesa com á font ó principi d' escriure be: *Scribendi recté sapere est et principium et fons*. ¿No diu Plató en llur Gorgias que l' orador ha de possehir la ciencia dels fillosops? ¿y no demostra Aristótil en sa Retórica que la filosofia es la guía secreta de totas los arts?

Un orador dotat de bon palp filosófic, anant al fons de las veritats mes comuns, sab traure 'n nova substancia; y barrejanla ab llurs propis pensaments, presenta las veritats ab una forma nova y las expressa ab força, pero sens violencia, perque aquell que pensa d' un modo natural, parla ab gran facilitat, y á més, sentintse com possehit de la veritat, se proposa manifestarla als que no la coneixen y ferla amable als que li tenen aborrimient. Per ço sol esdevenir que aquell que no te unas llums molt extensas y profundas y una viril força d' enteniment, es un cech partidari de las preocupacions ó 'l feble ressó de la opinió vulgar.

Aquest pols filosófic que comunicava à Solusti, Tácit y Lucano el fort tremp de llurs plomas, únicament se forma ab profundas ideas, enlayrats sentiments y entera independencia de las humanas preocupacions. Mes aquesta filosofia te dos bases: una força de rahó per enfondirse fins al ferm terror dels principis de las cosas, y per enlayrarse fins á la regió dels coneixements més perfectes que l' home pot assolir; y una sabiesa de rahó que, conte-

nintla dintr. 'ls límits prescrits á la humana intel·ligencia, la deslliura dels errors que causa la superbia y que alimenta la folia de singularisarse de tothom.—C.

SANT PERE DEL GALLIGANS

L' iglesia de Sant Pere del Galligans, fou fundada segons la tradició, pel Gran Carlo-magno, cosa bastant discutida,

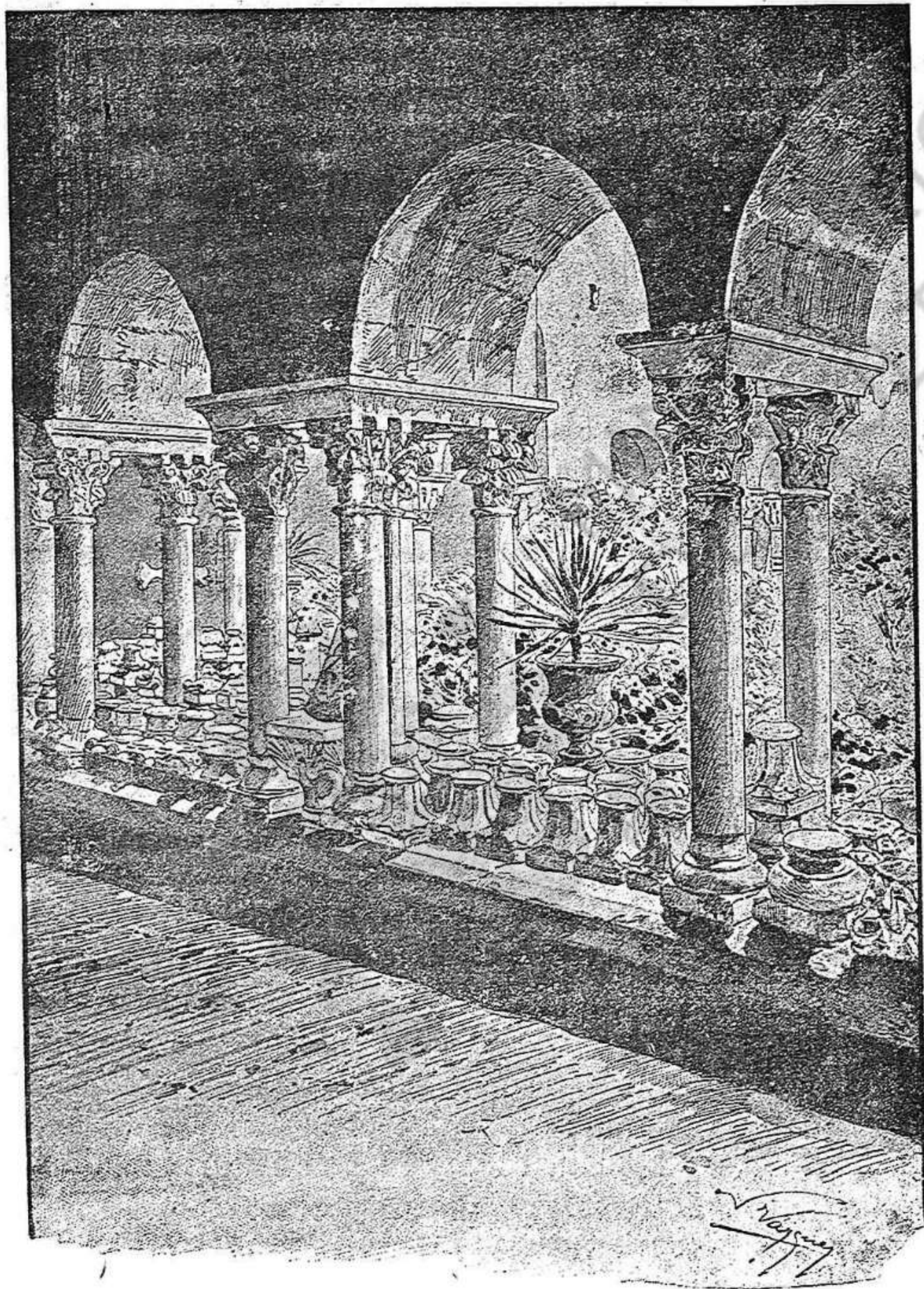
mes se sap de positiu que en lo segle X existia já, ó al menos se treballava en ella, puig constan varias conce-

cions que 'l quint compte de Barcelona Ramón Borrell I' hi feu en 992.

Lo detall del claustre que publicuém en nostre gravat, posa de manifest son notable estil romá-bisanti en el que es admirat en ell la delicadesa y pulcritat del capitell corintio.

Es, donchs, la iglesia de Sant Pere del Galligans un notable monument arquitectónich de Gerona, y un recort viu dels alhors de la reconquesta de nostra ciutat als serrainins.

En l' actualitat hi ha instalat l' important Museu arqueològich provincial, ocupant tots los claustres y la galería del primer pis es un dels establiments públichs mes importants de la provincia, siguent l' admiració dels excursionistas que visitan nostra ciutat.

CÁSTICH DEL PERJURI

II

Arribada Olalla á la casa, va explicar

ab pocas paraulas lo que passava, encarregant á dos mossos que ab tota diligencia anessen á recullir al ferit y 'l conduhissen cap allí.

Tot seguit va entrar-se 'n al quarto del seu pare.

Aquest va notar la agitació que la dominava, y va preguntarli:

—Qué 't passa, filla meva? ¿Quí s' ha atrevit á ofendre 't? Parla y jo 't juro...

—No vos alarmeu, pare, respongué Olalla abraçantlo; ningú gosaria ofendre á la filla den Arnal.

—Pero ta cara está apesurada, en tos ulls se pinta la inquietut, y no se entendre....

—Ja vos ho contaré tot.

Y Olalla va referir al seu pare com havia trovat aquell cavaller y tot lo que havia fet.

N' Arnal no pogué menys que aplaudir la bona acció de sa filla, y sortint á la sala, va donar ordres perquè s' arreglés una habitació y un llit pel malalt.

Pocas horas després el ferit descansava tranquilament en l' hospitalari alberch dels Massanas, y l' amo de la casa ab sa filla anavan examinant detingudament la ferida d' aquell, aplicantli 'ls remeys de que disposavan y un bálсам que Olalla sabia compondre.

Mentres tant, els mossos havian trovat un magnífich cavall ricament guarnit que corria sol y perdut pel bosch.

N' Arnal va pensar que seria d' aquell desconegut, y encare que li havia encarregat molt repós y silenci, ell mateix l' obligà á trencarlo, preguntanti si era seu el soberch corcer.

El malalt respongué afirmativament.

Pare y filla van cuydarlo ab veritable caritat catalana, y tenian gran desitj de saber el nom d' aquell infortunat, que, encare que donava repetidas mostras de llur profund agrahiment, guardaba complerta reserva de donarse á coneixer, silenci que li respectaren sos benefactors; ab la més exquisita prudencia. Conexian, no obstant, que l' hosté á qui cuydavan no era un guerrer vulgar, á jutjar per la afabilitat y finor de son tracte.

Varen passar alguns dias, durant els quals Olalla no 's movia pot dirse del cos-

tat del malalt; y mercés á tan bon cuydado prompte pogué advertirse en ell una notable mellora.

Mes ¡cosa particular! ensemps que 'l cavaller anava recobrant la salud, se veyan desaparéixer las gayas rosetas que ornavan el juvenil rostre d' Olalla.

De llur són tranquil n' havia fugit la dolça calma, y ja las floretas boscanas d' aquell voltant no feyan son goig y alegría.

Passava horas enteras ab complerta abstracció de tot, y moltas vegadas era precis cridarla perquè sortís de son estrany ensopiment.

N' Arnal, que may l' havia vist d' aquell modo, se desesperava y endevades pretenia conéixer l' causa d' un cambiant radical.

¿Qué n' hauria tret de preguntarli, si ella tal volta no hauria sabut que contestar?...

Una tarde Olalla caminava inconscientment á l' ombra del alzinar que revestia un toronet derrera de sa casa, y anava á pendre 'l camí que puja á la montanya.

Per un viarany que sortia á n' el camí venia una pobre velleta ab un cistellet al bras, tot repenjantse ab una canya que portava á la ma y ab la qual s' ajudava á fer sa via.

Anava la pobre sens dupte cercant una almoyna que molts colps li negavan els habitants d' aquella encontrada, perquè molts la tenian per bruixa y fins fugian de sa vista.

Aixó la obligava á viure en trista y pobre solitud en una rónega caseta que mellor se 'n podia dir barraca, penjada com un niu de cigonya dalt d' unas rocas voltadas de verdissas.

El poble ignorant y supersticiós sempre trobava bruxerías y malefics ab la pobresa; may s' ha vist cap bruixa rica.

La vella va adonarse d' Olalla avans que aquesta la hagués vist, y aturantse va dirli:

—Deu te quart ayrosa donzelleta.

Y 's va quedar mirant-la, somrient ab ayre quasi maliciós.

La Olalla va girarse al sentir aquelles paraulas, y, regoneguent á la pobre montanyenca, va tráurer 's de la escarcela algunas monedas y va donalsi ab gran amabilitat.

—Deu te pagui la caritat, bona mi-nyoneta, va dir la vella; y Deu te dongui en cambi la ventura que 't convinga.

—Deu ho fassa, respongué la Olalla; la meva ventura y 'l meu gran desitj es veure content y alegre al meu pare, y satisfets y bons als demés de casa.

—¿Y res mé?... preguntá la vella tot reca'cant las paraulas.

—¿Que més puch desitjar?..

ningú. Ella ho conexia molt bé y se 'n donava pena, procurant ocultarho, á tot-hom.

Per ço, quan va sentir las indirectas de la Guidona, tingué 'l primer impuls de fugir d' aquell lloch; y ho haguera fet de segur, si no s' hagués trovat lligada y com seduhida per la mirada escorcolladora de la vella.

Per fi, tractá de despedirse y sortir d' aquell pas.

—Aneu en nom de Deu, bona dona, va dirli; y no penseu més ab mí.

—No som jo, no, qui pensa, va respondre la vella: el teu cor mateix es el que 'm descobreix lo que 't fa estar neguitosa.

PAISSATJE

—¡Oh! prou, prou. Lo que has dit te satisfeya avans; pero are... jo no sé si t' acontentas ab axó sol. Pregúntali al teu cor si es aixís.

—No se perquè 'm parieu d' aquesta manera va dir la Olalla visiblement perturbada.

—¿Endevino quelcom? digué la vella maliciosament.

—No Guidona, no, va replicar la donzella. Deixeume en pau y feu el vostre camí.

—Den vulga que m' haja enganyat.

La pobre velleta tenia rahó. Feya ja molts dias que la Olalla sentia en el seu cor un vuyt que no l' omplia ni l' amor del seu pare ni l' afecte dels criats ni de

—¡El meu cor!

—Sí; el teu cor, que als meus ulls es com un llibre en que si llegeix lo que 't dona pena.

—Be, be, va dir la Olalla mitj espantada: deixeu-me en pau, ó sino haure de créurer lo que diu la gent respecte de la vostra maléfica ciencia.

—¡Pobre Olalla! va anar dient la vella sense fer cas de sas paraulas; tu mateixa no sabs lo que 't passa, y tant debó que may haguesses sentit lo que sents.

—¿Pero vos sabeu lo que 'm passa?

—Crech endevinarho.

—¿Y no m' ho podeu explicar?

—Tinch por d' anunciarte lo que tal volta será causa de grans desventuras.

—Me feu mal ab las vostras paraulas digué la Olalla tota alarmada. Mes, si ho sabeu, digueume lo que jo sento, perquè es cert que jo no sé lo que 'm passa.

—Me sembla que tú estimas, digué la vella.

—Sí, es veritat, respongué la donzelleta. Estimo al meu pare, á las meas amigas, á...

—No son aquets amors els que 't donan pena; es un altre que pot ser no 'l sabs definir encare, pero que 'l sentis, fort, ardent.

—¿Y de quín amor me parleu, Guidona?

—Escolta Olalla: ¿no 't sembla may que vegesses com somiant la imatge d'

Un moment despres va destaparse ab l' intent de dirigir á la vella novas preguntias; mes girant els ulls per tots cantons, no la va veure en lloch.

Havia desaparegut.

Trista y capficada, la Olalla ve respondre 'l camí de casa seva.

(seguirá)

LL.

A casa 'l metje ó la sala d' espera

Sainete que dura dos horas cada dematí en la clínica del Dr. D. Joseph Pelleringas.

PERSONATGES

Una vella cansonera y geperuda.—Una mare y filla ab lo marit d' aquesta última.—Lo

PAISSATJE

un ayrós jovencel, d' un gallén cavaller que clava en els teus els seus ulls enamorats y 't diu cosas talvegada desconegudas per tú?

—Sí, es veritat, digué la Olalla ab viu afany.

—Donchs, vet aquí l' amor que 't dona pena, va dir la Guidona.

—Llavors, va preguntar la donzelleta ¿qui es aquest á qui tan jo estimo?

—¿Qui es:... Busca la imatge que somias, digué la vella ab la mateixa relencia maliciosa, búscala que ja la trovarás.

La Olalla va quedar parada al sentir aquestas paraulas, y com si una llum repentina la hagués eulluhernat, va taparse la cara ab las mans.

pagés de la munyeca desllorigada.—Un altre home que fa 'l pagés pro no ho es.—Una dona de mitja edat ab un bilet.—En Tomás y lo seu bordegás.

Son las nou del matí; poch á poch va omplintse la sala d' espera del Doctor D. Joseph Pelleringas especialista en molts enfermetats y principalment en la de alleugerir butxacas. Mentres tant ell s' está tranquilament dins lo menjador prenent lo xacolate, esperant l' hora oportuna per fer la visita.

Anem arc al lloch destinat als *clients* —Y donchs Tomás ¿qué vos te aquest bordegás?—Ay, no m' en parleu; fa cosa de vuit dias que no 'm menja res.

—Perqué no 'l purgueu?

—Si, per purgas estich, be prou que me 'n reclavará una el metje, netejant-me la botxaca.

Aqui entran la mare y filla acompanyant lo marit d'aquesta última ab lo cap tot envenat.

—Borrango, Manela, tu perqui?—diu aquella vella geperuda aixecantse y anantlos á rebre.—Y donchs? que te lo teu marit.

—A hir al pujar l'escala de casa va relliscar cayent y fentse un xiribech al cap.

¡Ay pobret! quina banya.

—Tu, bailet, vina aqui diu la dona de mitja edat—y no molestis mes á aquest senyor.

—Deixil estar, deixil; si precisament á mi m' agradan molt las criaturas.

¡Pobret! qu' es bufò; com te dius maco.

—*Milio*.

—Vaya un nom mes bonich, y ja vas á estudi?

—Si senyor.

—Qué t' ensenya el mestre?

—Ja fa dias que m' ensenya el puntero y 'm píca 'ls dits.

—Y aixó, que no aprens gayre?

—Si, aprench de jugar á bolas ab en Farigola y en Usich.

—Be estás prou de broma, menut.

—Sempre; es lo seu carácter, respont sa mare tot fent la mitja rialleta y obrint una boca pitjor que un busón d' estanch.

—Y quants anys tens are.

—Respont á lo que 't diu lo senyor.

—Sis, pro no m' en recordo del cert.

—Mirat *Milio*, demá 't portaré un carmetlo.

—Que sigui gros y llarch com lo seu nas.

—Si, apa, ves, ves ab ta mare y dígalí que 't moqui.—(Quina criatura mes cotxina.

—Bueno.

—Si que tarda avuy lo senyor doctor—diu lo pagés de la munyeca desllo-rigada.

—No 'n feu cas—respont l' altre que fa 'l pagés pro que no n' es—deu estar esmorsant.

—Jo 't flich, cada dia passa 'l mateix.

—Tingueu paciència, home ¿que hi teniu aquí?

—Quatre cops mal donats. Picava sevas y veliaquí que tot picant vaig fer un mal gesto y miris...

—Y d' hont sou?

—De Matarò.

—Ah bravo, bon punt. Jo hi tinch un germá que hi te establiment. ¿No 'l coneixeu en Pere Xicras.

—A fé no.

—Un que te botiga de granas; á casa seva 'n diuhen á cal escura nassos.

—Ah sí, batua, are 'm recorda, precisament cada diumenge fem la manillota al café. De manera que vosté es lo germá del escura nassos?

—Per servirlo.

—Gracias home. Donchs m' en alegro de conéixel y quantsevol cosa ja ho sab, sempre que vingui á Matarò demani no mes per can Gorras que aquest es lo meu motiu.

—Gracias.

—No tindría pas un cigarret?

—Si home (aquest es Gorras de noms y de fets). Teniu.

—Batua de bordegás, vina aqui desseguida.

—No vuy.

—Vina aquí ó sinó t' arremango y te las clavo devant d' aquests senyors.

—Deixil estar pobret—respont la mare de la filla que portent el seu home.—Vina maco vina.

—La molestarà.

—Y ca, seu, seu á la faldeta; té un borreguet y menja.

—Vagi ab cuidado que no li clavi la mostra á las faldillas.

—No tingui por dona.

De sopte s' obra la porta del gabinete y D. Joseph diu:

—Bon dia senyors. A qui toca?

—Servidó—diu 'l pagés tot entrant.

Traslademnos á dins lo *gabinete*.

—Y dos, mestre, qu' es aixó?

—Miris, una *desllorigamenta*; veli aquí

—A veura, á veura; oh! aixó no será res; mireu vos receptaré una pomada y vos hi feu fer dos fregas diarias. ¿Ja 'n sabrá la vostra dona?

—Sí senyor, be frega 'ls plats y las escalas cada dia.

—No home (que bestia) vuy dir si 'n sabrá de feuse las fregas?

—Ah prou, prou; aixó ray!....

—Bueno teniu, y d' aquí uns quants dias torneu.

—Está bé, quant li tinch de dar.

—Dos pessetas.

—No m' hi pot fer rebaixa?

—Que vos penseu que soch un betas y fils!

—Donchs tingui y pasarhobé.

—Endevant.

Aquí entra aquella vella geperuda.

—Ay senyor metje, no se pas lo que 'm passa.

—Y aixó?

—Figuris que ja fá mes de quinze dias que tinch una *dabilitat*, que no se qué será.

—Que no teniu gana?

—No gayre, després qu' he menjat.

—Bueno, donchs; aixó, no será res; una petita indisposició. Mireu, vos faré unas píldoras y 'n pendreu quatre al dia, sentiu?

—Sí senyor.

—Ah, escolti.

—Que hi ha?

—No l' hi ha pas sobrat res d' ahir vespre?

—No 'm vingueu ab ximplerías are; no es cosa meva, aixó. (Vaya una sortida).

—Com que ja fa dos semanas y set dias que l' home de casa no trevalla.

—De que fá.

—Trevalla 'l suro. Está *amplayat* á la fábrica de taps del Sr....

—Bueno, veureu, no estich per taps are. Torneu un altre rato.

—Quant li tinch de dar?

—Dos taps.... dich, dos pessetas.

—Tafoy qu' es carot.

—Filla meva, es lo que 'n faig pagar sempre d' una visita.

—Si la *vasita* jo li he feta á vosté.

—Bueno, enlestiu, que tinch encare molta gent que s' espera.

—Tingui, tingui donchs.

—Vamos á Deu siau.

—Ah! escolti, no tindria pas un vestit vell pel meu noy gran?

—Lo que tinch es un bastó per rompreus lo cap. Aneu al diable—digué cremat.

—¡Uy! quin geniot.

—Deu lo quart senyor metje.

—Hola, y donchs que vos porta per 'quí.

—Miris, lo meu marit que s' ha fet un trench al cap.

—Si senyor, ahir al pujar l' escala vaig relliscar cayent de mala manera.

—Donchs, mireu, no probeu de relliscar mes perque porteu un esbardanch molt fumut.

—Pro, vol dir que 'n surtirem?

—Si, home de Deu, si.

—Ay! ay!, no apreti que 'm fa mal.

—Oh, fill, paciencia. Bueno, aixó ab un xich de cuidado será curat. Mireu cada dia li renteu dos cops ab un aygua que vos receptaré y luego li poseu una tintura que també vos la réceptaré.

—¡Mientras curi ray!

—Si home, pro heu de fer bondat, sentiu?

—Com vol dir, bondat.

—Que no vos heu de capficar per res y estar tranquil.

—Procuraré ferhò.

(*Pausa durant la cual recepta. De sopte s' obra la porta del gabinete entran aquella vella cansonera*).

—Ecolti, senyor metje, he anat á la cuyna; no ha sobrat res...

—Batua la dona. Vos si que hi so-

breu en aquí. Arri fora, sach de gemechs.

—Aixís esguerri tots los mals que vulgui curar.

Al sentir aquestas paraulas, l' home dèl cap esbotzat s' aixeca y ab una manotada li diu, trayentla del Gabinet:

—Llargo d' aquí, vella xafardera y Deu fassi que al surtir al carrer, vos clavin quatre mil tiros al gep.

—Bueno, teniu aixó (*per la recepta*) y cuidar-se.

—Molt be diu, senyor metje.

—Quant li tinch...

—Ja ho trovarem, home anen, aneu.

—Vamcs, passihobé.

—Passihobé—responen las donas á coro.

—*Buenas.*

—*Buenas.*

—Miris, jo venía, perquè fa dos dias que m' ha surtit aquest granal que 'm dona molt mal estar.

—Aixó es un floronco.

—No ho se lo qu' es, lo cas es que... en fa patí, he dit.

—Que sou aficionat á veura, vos?

—Si senyor, á veure tot lo que hi ha-gi de gratis.

—No, home, á copejar vull dir.

—No gayre; are ja fa molt temps de que no he copejat gayre.

—Quant fa d' aixó.

—Des d' ahir.

El metje se 'l queda mirant com vol-guent dir —¡Animal!

—Bueno, pro parleume ab tranque-sa. Vos agrada 'l copeix?

—Un xich.

—Donchs, per curar es precis que ho deixeu per complert, y també no menjar cosas picantas.

—No 'n menjo pas gayres, á fe nó.

—Aixís ja anireu be.

—Mireu, de moment vos hi posareu cataplasmas de pa ab llet

—Y si m' ho menjés, que li sembla, no 'm farian mes efecte per dins?

—Calleu, y no digueu bestiesas home.

—Ah! fassim la baixa de la germen-dad, perquè aixís cobraré.

—Está bé.

—Ah! fassim luego una carta pel metje del poble perquè 'm curi.

—Esta bé.

—Ah! fassim....

—Lo que vos faré, serà un nas nou per empipadó.

—Dispensi, senyor metje.

—Bueno, com vos diheu?

—Jo no 'm dich, á mi 'm diuhen lo Noy de la Seva.

—(Ja n' ets bembé un de seva)

—Pro posi lo nom. Joan Pam y Pum.

—Que sou armer, perquè aixó de ipam! y ipum! sembla nom d' espatlla gatillos.

No senyor, crio bestia.

—Donchs no vingueu gayre sovint per 'qui—afegí 'l metje, espolsant la cadira en que havia segut lo client.

Luego hí hagué una breu pausa du-rant la cual receptá, féu la baixa de la germandat y tots aquets romansos propis de semblants casos.

—Teniu, aquí ho teniu tot.

—Bueno, gracias. Quant val?

—Dòs pessetas.

Y li pagá tot ab pessas de cinch cén-tims.

—Vaja passihobé, senyor metje.

—Adeu (bestia).

Entran aquella dona ab el bailet.

—Y donchs de qué 's tracta.

—Veurá, li porto aquest xicot per-que li miri 'l coll, puig ja fa bastants dias que se 'n queixa.

—A veure maco, obra la boca..., ai-xís... bravo.

—Que li sembla?

—Es una engina, pro cuidat, no será res.

—Ay, sobre tot posimeí haviat bo per-que pugui anar á estudi; cregui 'm fa-veuré las estrellas tenintlo tot lo sant dia á casa.

—Ho crech. Mireu, anireu á com-prar un pincell y una llimona, y ab lo

such li rentareu bembé 'l coll.

—Está be: Quant li tinch de dar?

—Vuit rals.

—Consideri que soch una pobre...

—Vaja doneume dos pessetas.

—Aixó ja es mes enrahonat.

Vamos passihobé

—Adeu siau.

Entra lo Tomás ab lo noy.

—Deu lo quart doctor.

—Qu' es lo que vos porta per 'qui.

—Veura, jo li explicaré. Un servidor de vosté fa molt temps que pateix del cor, millor dit, tinch *pralpitracions*.

—Ah caramba y de que vos venen?

—D' un susto; vaig somiar que la sogra havia resucitat ab aixó vegi.

—Si qu' es particular

Aveyam... descordeuse... bravo.

No vos mogueu.

—Qué m' escolta? ¿Que li sembla? fa que pareix que en lloch de cor hi tingui unas trampas.

—Calleu home. Efectivament, vos heu de cuidar perquè devegadas aixó dona mal resultat.

Vos receptaré uns paperets y 'n pendreu quatre al dia.

—Está be—Tu bordegás, treuta la gorra.

(*Pausa mentres recepta*)

—Teniu y ojo ab los sustos?

—Quant val?

—Dos pessetas.

—Tingui; d' aquí deu dias tornaré per veure com me trova.

—Bueno. Es vostre aquest baillet?

—Si senyor; jo soch lo seu pare.

—Oh, ya yá. Vamos cuidarse.

Adeu maco.

—Passiobé doctor.

Després d' haver despedit á l' últim client, entrá de nou al gabinete y deixantse caure sobre lo silló diu, tot passantse la ma pel front.

—¡Gracias á Deu que 'ls tinch tots despatxats! Vaya una gent mes ruca m' ha vingut aquest dematí. Que hi farem! en lo mon hi ha de haver de tot, burros

y sabis. Y al acabar de dir per si, aixó, se posá á estudiar un tractat de Terapèutica.

MANEL DOMENECH

LLIS ✦

IDILI CURT

Al ser post el sol,
un jorn de Juliol,
tots dos ens trobarem;
tu 'm vares mirar,
jo 't vareig parlar
y prompte 'ns aymarem.

De nostra passió
sols una cansó
com recort ne resta,
la cansó del vent
que ab son moviment
cantà la floresta.

Mes l' instant felís
que passá tan llis
sens volguer girarse,
me punxá á n' el cor,
com punxa la flor
que ab plors vol regarse.

J. COSTA COLL

NOTICIAS

GRAVATS.

Claustres de Sant Pere del Gall: gis la monografia.—Pais publiquem son originals d en Joaquim Vayreda.

Hem visitat nostra redacció los periódichs següents: «Joventut» «La Rambla» y «L'art del pagés» de Barcelona. «El Norte Catalán» de Vich «La Veu del Ampurdà» de Figueras, y «Le journal» de Perpignan.

A més, hem rebut també lo primer número de la segona época del quincenari científich, literari y artístich «Revista del Centro de lectura de Reus».

Desitjem al dit quincenari llarga vida y establím ab tots, gustosos lo cambi.

Hem guardat per 'l número vinent la publicació de l' article «Psicología del art» á fi de donarli tota l' extensió que requereix y que per diverses causas no podriam fer en aquest número.

Lo diumenge, dia 3 de Mars, tingué lloch en lo teatre principal, l' anunciat concert en que 'ls esposos Gay-Pitxot, lluien abdòs l' un son talent com á compositor y s' habilitat com á pianista, y la altra sa bona escola de cànt y son gust exquisit.

No volem dir are en nostres columnes tot lo que 'ls demés periódichs han dit já; sols hem de consignar una nota, que encar que mesquina, sempre es de deplorar.

Part del públich Gironí, no entent en art ni molt menos, aixís es que la major part d' ell no anà á sentir y saboreijar l' art, va anarhi á pasar la tarde, y está clà, ananhi per eix objecte, molta part dels oyents, quedaren com havian vingut, sens entendri res. Nosaltres com á aficionats que som ho sentim y deplorem; ya que sols se va á gosar del art quant se 'ns ofereix en la forma del género chico, que baix son disfrás l' embruteix y 'l mata.

Es de sentir que una ciutat com Gerona hi domini tant l' indiferentisme.

Lo dia 7 los alumnos del Seminari de aquesta ciutat, celebraren ab motiu de sa festa, una lluida vetllada en la que abundá la nota regional tant en sas poesias, com en la part de cant.

Felicitem coralmènt al joves Seminaristas y 'ls encoratjem á seguir son camí en prò del art: unint nostres aplausos, als tant merescuts en sa via artística.

Hem rebut las bases anunciadoras de la segona exposició de vistas fotogràfiques de Catalunya, que la direcció del colègi de 1.ª y 2.ª ensenyansa, de Sant Jordi celebrarà ab motiu de sa festa patronal.

En ell se concedeixen dos premis consistents en dos artístichs diplomas d' honor policromats sobre pergami, un á la colecció mes complerta y original de vistas y l' altre, á la mes extensa colecció de placas impresionadas, pera la exhibició per medi de projeccions lluminosas.

A mes, á las coleccions que segueixin en merit á las premiadas se 'ls hi concedirá un accésit ó menció honorífica.

Si algún aficionat te 'l gust de enviarnhi pot passar per nostre administració que l' hi donarem los demés datos, que per falta d' espay no podem publicar.

El dia 19 d' aquest mes á las 9 de la nit se donará en lo Teatre Principal d' aquesta ciutat, un notable concert de música clàsica y moderna, en la que á demés dels principals artistas de Gerona, hi pendrán part els molt anomenats de Barcelona Sr. Dini y Meritz. Tots dos son coneguts del nostre públich que va tenir ocasió d' apreciar lo seu mèrit y aplaudirlos acaloradament en els últims concerts del Casino, las pasadas firas.

La iniciativa, es deguda á uns cuants joves d' aquesta capital als que coralmènt felicitem

Se 'ns assegura que dintre pochihs dias tindrà lloch en una societat recreativa d' aquesta ciutat una vetllada literaria-musical en la que hi pendrà part el aventatjat violinista y amich nostre en Tomás Mollera.

SECCIÓ RECREATIVA

Soluciones del número anterior:

Xarada 1.ª — *Ca-rre-te-ra*.

Id. 2.ª — *Sach-si-mort*.

Conversa. — *Aca*.

Trenca-caps:

TROVATORE

OTELLO

AFRICANA

AIDA

RIGOLETO